

Maria Björkman
Tel: 010-698 14 47
maria.bjorkman
@naturvardsverket.se

BESLUT
2019-11-27 Ärendenr:
NV-05040-17

Beslut om godkännande av arten *Heterorhabditis bacteriophora* för användning som biologiskt bekämpningsmedel i Sverige

Beslut

Heterorhabditis bacteriophora Poinar (Rhabditida: Heterorhabditidae) godkänns för användning som biologiskt bekämpningsmedel i Sverige.

Villkor för godkännandet

Godkännandet gäller till och med den 31 december 2024.

Bakgrund

Biologiska bekämpningsmedel innehållande nematoder, insekter eller spindeldjur prövades tidigare av Kemikalieinspektionen, som gav godkännande till enskilda produkter. Sedan den 1 juli 2016 prövar Naturvårdsverket nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel, och ett godkännande gäller istället arten *Heterorhabditis bacteriophora* är en av de arter som redan använts som bekämpningsmedel i Sverige, då den ingår i en eller flera produkter som godkänts av Kemikalieinspektionen. För att kunna fortsätta användas i Sverige, efter att nu gällande produktgodkännande eller -godkännanden från Kemikalieinspektionen löper ut, måste arten godkännas av Naturvårdsverket.

Arten finns upptagen på Växtskyddsorganisationen för Europa och medelhavsländernas (EPPO) förteckning över biologiska bekämpningsmedel med omfattande användning i EPPO-regionen, PM 6/3, bilaga 1 ("EPPO-listan").

Skäl

Juridiska förutsättningar för godkännande

För att en nematod, insekt eller ett spindeldjur ska få ingå i ett bekämpningsmedel som förs in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen, Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Turkiet, släppas ut på

marknaden, eller användas, måste arten först vara godkänd enligt förordning (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel.

En art får godkännas endast om den är godtagbar från hälso- och miljöskyddssynpunkt, särskilt med hänsyn till påverkan på den biologiska mångfalden, och den inte är att betrakta som en invasiv främmande art av unionsbetydelse¹.

Beslut om godkännande fattas av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket prövar självmant om nematoder, insekter och spindeldjur som angetts på EPPO-listan kan godkännas. Naturvårdsverket prövar också ansökningar om att godkänna en nematod, insekt eller ett spindeldjur som bekämpningsmedel.

Ett godkännande får förenas med de villkor i fråga om användning eller andra omständigheter som behövs från hälso- eller miljöskyddssynpunkt.

Innan Naturvårdsverket beslutar om en art ska godkännas eller inte, ska Naturvårdsverket höra Kemikalieinspektionen och Statens jordbruksverk.

Naturvårdsverkets bedömning

Heterorhabditis bacteriophora är en jordlevande entomopatogen (insektparasitär) nematod. Arten lever i symbios med bakterien *Photorhabdus luminescens* och är beroende av denna för att effektivt döda målorganismen och för att kunna fullfölja sin livscykel. *Heterorhabditis bacteriophora* har varit godkänd som bekämpningsmedel i Sverige sedan år 2010, och är idag godkänd för bekämpning av öronvivel och trädgårdsborre. *Heterorhabditis bacteriophora* har en global utbredning men har ännu inte påträffats i Sverige. Kunskap kring utbredning av nematoder är generellt låg. Arten bedöms kunna etableras tillfälligt, alternativt permanent i Sverige. Arten anses vara relativt köldkänslig, och tillgänglig information indikerar att en långvarig etablering kräver en jordtemperatur på minst 12°C. Arten har även visat sig kunna överleva där vintermedeltemperaturen är -9°C. Fynd av *H. bacteriophora* i UK indikerar att arten bör ha möjlighet att övervintra i de sydligaste delarna av landet. *Heterorhabditis bacteriophora* antas vara polyfag och kan förutom växthusöronvivel (*Otiorhynchus sulcatus*) och trädgårdsborre (*Phyllopertha horticola*) även angripa skalbaggs-larver och fjärilslarver från flera olika familjer. Det finns få studier angående eventuella effekter på bin. Resultaten pekar i olika riktningar och studier från naturliga system saknas. Mycket tyder dock på att entomopatogena nematoder generellt har ett begränsat värdspektrum i naturliga system. *Heterorhabditis bacteriophora* har begränsad spridningsförmåga i jorden. Spridning över längre distanser kan sannolikt ske genom förflyttning av jord. Koncentrationen av *H. bacteriophora* efter applicering minskar snabbt. Det är sannolikt att faktorer som temperatur, brist på tillgängliga värdar och möjligen naturliga fiender begränsar arten. En lokal, men övergående, påverkan av *H. bacteriophora* på andra ryggradslösa arter än målorganismen vid användning av arten som bekämpningsmedel är sannolik. *Heterorhabditis bacteriophora* anses

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.

säker ur hälsosynpunkt för människor. Risk för kontaminering i form av andra arter, inklusive patogena organismer, som kan utgöra en risk från hälso- och miljöskyddssynpunkt vid införsel av nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel måste alltid beaktas.

Heterorhabditis bacteriophora är inte upptagen på förteckningen över invasiva främmande arter av unionsbetydelse.

Mot bakgrund av att arten använts som bekämpningsmedel i Sverige utan rapporterade problem sedan 2010, godkänns *Heterorhabditis bacteriophora* som biologiskt bekämpningsmedel i Sverige. Naturvårdsverket bedömer dock att det behövs mer information om *H. bacteriophora*'s möjlighet att övervintra i Sverige samt dess eventuella förekomst i landet. Godkännandet tidsbegränsas därför till den 31 december 2024.

Naturvårdsverket har hört Kemikalieinspektionen och Statens jordbruksverk, som inte har något att invända mot att arten godkänns utan villkor.

Omprövning, ändring och upphävande av ett godkännande

Om det finns uppgifter som tyder på att förutsättningarna för att en art ska vara godkänd inte längre är uppfyllda, får Naturvårdsverket ompröva godkännandet.

Om förutsättningarna för ett godkännande inte längre är uppfyllda ska Naturvårdsverket upphäva godkännandet.

Detta beslut har fattats av avdelningschef Claes Svedlindh.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetscheferna Maria Widemo (Artenheten) och EvaLinda Sederholm (Naturhänsynsenheten), miljöjurist Anna Sandström och handläggarna Henrik Lange, Karolina Åsman och Maria Björkman, föredragande.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Claes Svedlindh

Maria Björkman

Upplysning om hur man överklagar, se bilaga

Kopia till:
Statens jordbruksverk
Kemikalieinspektionen
BASF Agricultural Specialities Limited
Borregaard BioPlant ApS

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.** Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.